

EL

EL

EL

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 3.11.2010
COM(2010) 618 τελικό

2010/0306 (NLE)

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τη διαχείριση αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων

SEC(2010) 1290
SEC(2010) 1289

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

1.1. Ιστορικό και στόχοι της πρότασης

Μετά την επιτυχή έκδοση της οδηγίας για την πυρηνική ασφάλεια, η εκπόνηση μιας αναθεωρημένης νομοθετικής πρότασης σχετικά με τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2010 (στοιχείο 2010/ENER/021).

Η προτεινόμενη οδηγία ορίζει ένα νομικό πλαίσιο σε επίπεδο ΕΕ σχετικά με τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων. Αποτελεί αναθεώρηση της πρότασης της Επιτροπής για οδηγία του Συμβουλίου (της Ευρατόμ) σχετικά με τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων¹.

Όλα τα κράτη μέλη έχουν ραδιενεργά απόβλητα. Παράγονται στο πλαίσιο πολλών ωφέλιμων δραστηριοτήτων, όπως η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας σε πυρηνικούς σταθμούς και ενός εύρους εφαρμογών των ραδιοϊσοτόπων στην ιατρική, στη βιομηχανία, στη γεωργία, στην έρευνα και στην εκπαίδευση.

Η λειτουργία πυρηνικών αντιδραστήρων παράγει επίσης αναλωμένα καύσιμα. Επί του παρόντος υπάρχουν δύο επιλογές για τη διαχείριση των αναλωμένων (δηλαδή ακτινοβολημένων) καυσίμων: επανεπεξεργασία για την ανάκτηση του πλουτωνίου και του ουρανίου για πιθανή επαναχρησιμοποίηση, ή ενδιάμεση αποθήκευση και τελική άμεση διάθεση αν το αναλωμένο καύσιμο θεωρείται απόβλητο στο πλαίσιο εθνικής πολιτικής. Ωστόσο, ακόμη και αν το αναλωμένο καύσιμο υποβληθεί σε επανεπεξεργασία², εξακολουθούν να υπάρχουν τα «τελικά απόβλητα», δηλαδή τα διαχωρισμένα υαλοποιημένα απόβλητα που περιέχουν το μη ανακυκλωμένο κλάσμα, που πρέπει και αυτά να απορριφθούν. Περισσότερα από τα μισά κράτη μέλη διαθέτουν πυρηνικούς σταθμούς σε λειτουργία. Υπάρχουν πυρηνικοί αντιδραστήρες στο στάδιο της κατασκευής ή του παροπλισμού, καθώς και σχέδια για την κατασκευή νέων σε αρκετά κράτη μέλη.

Ανάλογα με τα χαρακτηριστικά των αποβλήτων (δηλαδή ανάλογα με την περιεκτικότητά τους σε ραδιονουκλεΐδια), απαιτούνται ειδικές ρυθμίσεις για την προστασία των ανθρώπων και του περιβάλλοντος από κινδύνους που οφείλονται στην ιονίζουσα ακτινοβολία. Η βασική αρχή της διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων περιλαμβάνει τον περιορισμό και την απομόνωση από τους ανθρώπους και τη βιόσφαιρα για όσο διάστημα αυτά συνιστούν ραδιολογικό κίνδυνο. Αυτός ο κίνδυνος ελαττώνεται με την πάροδο του χρόνου λόγω της ραδιενεργού διάσπασης. Η απομόνωση διασφαλίζεται με μια σειρά από τεχνικά φράγματα και, στην περίπτωση μακροβιότερων αποβλήτων, επίσης μέσω των ιδιοτήτων των πετρωμάτων υποδοχής

Τα ραδιενεργά απόβλητα χαρακτηρίζονται ως χαμηλής, μεσαίας ή υψηλής ραδιενέργειας ανάλογα με το πόσο είναι ραδιενεργά. Μπορεί να γίνει επίσης διάκριση μεταξύ βραχύβιων

¹ Αρχική πρόταση της Επιτροπής του 2003 (COM 2003/32 τελικό) και αναθεωρημένη έκδοση του 2004 (COM (2004)526 τελικό)

² Με βάση τρέχουσες όσο και προηγμένες πρακτικές σχετικά με τον κύκλο ζωής του καυσίμου.

και μακρόβιων ραδιενεργών αποβλήτων³. Η διάθεση των βραχύβιων αποβλήτων χαμηλής και μεσαίας ραδιενέργειας (LILW) γίνεται συνήθως κοντά σε εγκαταστάσεις διάθεσης. Αντιθέτως, για τα απόβλητα υψηλής ραδιενέργειας (HLW), επικρατεί επιστημονική και τεχνική συναίνεση σε παγκόσμια κλίμακα σύμφωνα με την οποία η διάθεση σε γεωλογικούς σχηματισμούς μεγάλου βάθους αποτελεί την ασφαλέστερη και βιωσιμότερη επιλογή⁴.

Στην ΕΕ, περισσότερο από το 85% του παραγόμενου όγκου ραδιενεργών αποβλήτων αποτελούν βραχύβια απόβλητα χαμηλής και μεσαίας ραδιενέργειας (LILW), περίπου το 5% αποτελούν μακρόβια LILW και ποσοστό μικρότερο του 10% αποτελούν απόβλητα υψηλής ραδιενέργειας (HLW), τα οποία περιλαμβάνουν τόσο υαλοποιημένα απόβλητα από επανεπεξεργασία όσο και αναλωμένα καύσιμα που θεωρούνται απόβλητα.⁵

Όποιο και να είναι το μέλλον της πυρηνικής ενέργειας για ηλεκτροπαραγωγή και των πυρηνικών εφαρμογών εκτός ηλεκτροπαραγωγής, η εφαρμογή της απόρριψης ως τελικού σημείου της διαχείρισης των υπαρχόντων και μελλοντικών ραδιενεργών αποβλήτων είναι απαραίτητη προκειμένου να κατοχυρωθεί η ασφάλεια μακροπροθέσμως.

Η προσωρινή αποθήκευση αποτελεί σημαντικό στάδιο στη συνολική διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων, ιδίως όταν πρόκειται για αναλωμένα καύσιμα και HLW, εφόσον επιτρέπει την αποτελεσματική ψύξη και τη μείωση των επιπέδων ακτινοβολίας, γεγονός που καθιστά τη διαχείρισή τους ασφαλέστερη. Ωστόσο, επικρατεί επίσης ευρεία συναίνεση όσον αφορά το γεγονός ότι η αποθήκευση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης και της μακροπρόθεσμης αποθήκευσής τους, αποτελεί απλώς μια ενδιάμεση λύση που απαιτεί ενεργούς και μόνιμους θεσμικούς ελέγχους. Μακροπρόθεσμα, μόνο η διάθεση με τα εγγενή χαρακτηριστικά παθητικής ασφαλείας, μπορεί να εγγυηθεί την προστασία από όλους τους πιθανούς κινδύνους.

Η τελική ευθύνη για τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων εμπίπτει στα κράτη. Επιπλέον, αποτελεί αποδεκτή δεοντολογική αρχή ότι η κοινωνία πρέπει να αποφεύγει να επιβάλλει άσκοπες επιβαρύνσεις για τις μελλοντικές γενιές, και ως εκ τούτου, η σημερινή γενιά, η οποία έχει επωφεληθεί από τη χρήση της πυρηνικής ενέργειας για την παραγωγή ηλεκτρισμού ή για ιατρικές επεμβάσεις, έχει την υποχρέωση να διαχειριστεί κατάλληλα όλα τα υπάρχοντα απόβλητα.

Παρά τους ανωτέρω προβληματισμούς, οι περισσότερες χώρες δεν έχουν ακόμη λάβει βασικές αποφάσεις σχετικά με τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τα αναλωμένα καύσιμα και τα HLW· πολύ λίγα κράτη μέλη έχουν καθιερώσει προγράμματα για την εφαρμογή της διάθεσής τους. Οι συνέπειες της καθυστέρησης αυτής είναι ότι οι επιβαρύνσεις θα περάσουν στις μελλοντικές γενιές, τόσο για την εφαρμογή της διάθεσης όσο και για τη διατήρηση των επιλογών ενδιάμεσης αποθήκευσης. Οι σχετικοί κίνδυνοι είναι προφανείς — έλλειψη χρηματοδότησης, έλλειψη εμπειρογνομosύνης, διατάραξη εξαιτίας απρόβλεπτων κοινωνικών αναταραχών, τρομοκρατικές απειλές κλπ.

³ Σύσταση της Επιτροπής της 15ης Σεπτεμβρίου 1999 για ένα σύστημα ταξινόμησης στερεών ραδιενεργών, ΕΕ L 265 της 13.10.1999, σ. 37.

⁴ Οργανισμός για την Πυρηνική Ενέργεια του ΟΟΣΑ (NEA) – επιτροπή διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων: «Συλλογική δήλωση για την προώθηση της διάθεσης ραδιενεργών αποβλήτων σε γεωλογικούς σχηματισμούς», ISBN 978-92-64-99057-9

⁵ Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο: Έκτη έκθεση σχετικά με την επικρατούσα κατάσταση όσον αφορά τη διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένων καυσίμων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, COM(2008)542 τελικό και SEC(2008)2416

Η ασφαλής διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων και των αναλωμένων καυσίμων, σε όλα τα στάδια, από την παραγωγή έως τη διάθεσή τους, απαιτεί ένα εθνικό πλαίσιο που να εγγυάται πολιτικές δεσμεύσεις, σαφή κατανομή αρμοδιοτήτων, καθώς και διασφάλιση της διαθεσιμότητας επαρκών επιστημονικών, τεχνικών και οικονομικών πόρων όταν αυτοί είναι απαραίτητοι. Με δεδομένη την εξαιρετικά ευαίσθητη φύση του ζητήματος, πρέπει να διασφαλιστεί επίσης η ενημέρωση και συμμετοχή του κοινού στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Επομένως, ο γενικότερος στόχος αυτής της πρότασης είναι να δημιουργηθεί ένα νομικό πλαίσιο σε επίπεδο ΕΕ για τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων, το οποίο θα αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ασφαλούς χρήσης της πυρηνικής ενέργειας για την παραγωγή ηλεκτρισμού, καθώς και της ιονίζουσας ακτινοβολίας στην ιατρική, στη βιομηχανία, στη γεωργία, στην έρευνα και στην εκπαίδευση.

Προκειμένου να επιτευχθεί ο γενικότερος πολιτικός στόχος, απαιτείται:

- να διασφαλίζεται η προστασία των εργαζομένων και του ευρέως κοινού από κινδύνους που προκύπτουν από την ιονίζουσα ακτινοβολία, στο μέλλον και πέραν των εθνικών συνόρων·
- να εφαρμόζονται τα υψηλότερα δυνατά πρότυπα ασφαλείας σχετικά με τη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων και των αναλωμένων καυσίμων·
- να αποφεύγεται η δημιουργία άσκοπων επιβαρύνσεων για τις μελλοντικές γενιές·
- να επιτυγχάνεται βιώσιμη πολιτική δέσμευση για τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων μακροπρόθεσμα·
- να διασφαλίζεται η μεταφορά των πολιτικών αποφάσεων σε σαφείς διατάξεις για την εφαρμογή όλων των μέτρων όσον αφορά τη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων και των αναλωμένων καυσίμων από την παραγωγή έως τη διάθεσή·
- να διασφαλίζεται και να διατηρείται η συνεχής πρόοδος του συστήματος διαχείρισης, με βάση μια σταδιακή διαδικασία λήψης αποφάσεων και κοινωνικής αποδοχής·
- να διασφαλίζονται επαρκείς και διαφανώς διαχειριζόμενοι πόροι, οι οποίοι θα είναι διαθέσιμοι όταν απαιτείται, σύμφωνα με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».

1.2. Υπάρχοντα νομικά μέσα που επηρεάζουν τη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων και των αναλωμένων καυσίμων· επικουρικότητα

Οι κοινοτικές αρμοδιότητες σχετικά με τα αναλωμένα καύσιμα και τα ραδιενεργά απόβλητα που προκύπτουν από μη στρατιωτικές πυρηνικές δραστηριότητες εμπίπτουν στο πλαίσιο της συνθήκης Ευρατόμ. Το άρθρο 2 παράγραφος β της συνθήκης Ευρατόμ προβλέπει τη θέσπιση ομοιόμορφων προτύπων ασφαλείας για την προστασία της υγείας των εργαζομένων και του ευρέος κοινού. Το άρθρο 30 προβλέπει τη θέσπιση βασικών προτύπων εντός της Κοινότητας για την προστασία των εργαζομένων και του ευρέος κοινού από τους κινδύνους που προκύπτουν από ιονίζουσες ακτινοβολίες, ενώ το άρθρο 37 απαιτεί από τα κράτη μέλη να υποβάλλουν στην Επιτροπή γενικά δεδομένα για κάθε πρόγραμμα διάθεσης ραδιενεργών αποβλήτων.

Σύμφωνα με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, οι διατάξεις του κεφαλαίου 3 της συνθήκης Ευρατόμ, σχετικά με την υγιεινή και την ασφάλεια, αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο που εκχωρεί στην Επιτροπή αρκετά ευρείες εξουσίες με σκοπό την προστασία του

πληθυσμού και του περιβάλλοντος από τους κινδύνους της πυρηνικής μόλυνσης.⁶ Με βάση την απόφαση ορόσημο C-29/99 του Δικαστηρίου, τα υφιστάμενα βασικά πρότυπα ασφαλείας που αποσκοπούν κυρίως στην προστασία της υγείας των εργαζομένων και του ευρέος κοινού από τους κινδύνους που προκύπτουν από ιονίζουσες ακτινοβολίες μπορούν να «συμπληρωθούν» στο πλαίσιο της συνθήκης Ευρατόμ με απαιτήσεις ασφαλείας οι οποίες θα διέπουν την ασφαλή διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων και των αναλωμένων καυσίμων.

Το ζήτημα της διαχείρισης των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων αποτελεί σαφώς έναν τομέα όπου η εθνική νομοθεσία πρέπει να συμπληρωθεί με νομοθεσία σε επίπεδο ΕΕ λόγω της διασυνοριακής πτυχής της ασφάλειας. Ταυτόχρονα, η εσωτερική αγορά απαιτεί από την Επιτροπή να διασφαλίσει ίσους όρους ανταγωνισμού με σκοπό την αποφυγή στρεβλώσεων του ανταγωνισμού.

Ωστόσο, η υπάρχουσα ευρωπαϊκή νομοθεσία δεν καλύπτει όλες τις δραστηριότητες και εγκαταστάσεις που σχετίζονται με τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων. Ορισμένες πτυχές όπως οι εθνικές πολιτικές και η εφαρμογή τους, καθώς και η ενημέρωση και συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, δεν περιλαμβάνονται σε αυτήν.

Η πρόσφατα εκδοθείσα οδηγία του Συμβουλίου περί θεσπίσεως κοινοτικού πλαισίου για την ασφάλεια πυρηνικών εγκαταστάσεων (οδηγία για την πυρηνική ασφάλεια)⁷ καλύπτει μόνο τις εγκαταστάσεις αποθήκευσης αναλωμένου καυσίμου και άλλες εγκαταστάσεις αποθήκευσης ραδιενεργών αποβλήτων που βρίσκονται στον ίδιο χώρο με τις πυρηνικές εγκαταστάσεις και συνδέονται άμεσα με αυτές. Ωστόσο, δηλώνει ότι είναι επίσης σημαντική η επίτευξη της ασφαλούς διαχείρισης των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης και αυτής που γίνεται στις εγκαταστάσεις αποθήκευσης και διάθεσης. Επομένως η προτεινόμενη οδηγία σχετικά με τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων αποτελεί το λογικό επόμενο βήμα μετά την οδηγία για την πυρηνική ασφάλεια.

Άλλα νομικά μέσα της ΕΕ που σχετίζονται με τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων αποτελούν κοινοτικές ρυθμίσεις σχετικά με την ταχεία ανταλλαγή πληροφοριών σε περίπτωση εκτάκτου κινδύνου από ακτινοβολίες⁸, τον έλεγχο των κλειστών πηγών υψηλής ραδιενέργειας και των ένθετων πηγών⁹, συμπεριλαμβανομένων και των εκτός χρήσης πηγών, τη διαχείριση αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας¹⁰ (χωρίς να καλύπτονται οι πτυχές που σχετίζονται με τη ραδιενέργεια), καθώς και με την επιτήρηση και τον έλεγχο των μεταφορών ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου^{11,12}. Υπάρχει επίσης μια σύσταση της Επιτροπής σχετικά με τη διαχείριση οικονομικών πόρων για τον παροπλισμό πυρηνικών εγκαταστάσεων, αναλωμένου καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων¹³.

Σε διεθνές επίπεδο, υπάρχουν πρότυπα ασφαλείας που έχει αναπτύξει σε συνεργασία με άλλους οργανισμούς ο Διεθνής Οργανισμός Ατομικής Ενέργειας (ΔΟΑΕ), τα οποία δεν είναι

⁶ C-187/87 (1988 ECR σ. 5013) και C-29/99 (2002 ECR σ. I-11221)

⁷ Οδηγία 2009/71/Ευρατόμ του Συμβουλίου, *ΕΕ L 172 της 2.7.2009*, σ. 18–22

⁸ *ΕΕ L 371 της 30.12.1987*, σ. 76.

⁹ *ΕΕ L 346 της 31.12.2003*, σ. 57.

¹⁰ *ΕΕ L 102 της 11.04.2006*, σ. 15

¹¹ *ΕΕ L 337 της 5.12.2006*, σ. 21.

¹² *ΕΕ L 338 της 17.12.2008*, σ. 69.

¹³ *ΕΕ L 330 της 28.11.2006*, σ.31

νομικώς δεσμευτικά, και των οποίων η ενσωμάτωσή στην εθνική νομοθεσία είναι προαιρετική. Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ είναι μέλη του ΔΟΑΕ και συμμετέχουν στη θέσπιση τέτοιων κανόνων.

Η κοινή σύμβαση για την ασφάλεια διαχείρισης αναλωμένου καυσίμου και για την ασφάλεια διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων, που θεσπίστηκε υπό την αιγίδα του ΔΟΑΕ, είναι η σημαντικότερη διεθνής συμφωνία στον τομέα αυτό. Ωστόσο, δεν ισχύουν κυρώσεις σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης. Επομένως, μολονότι όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ (με εξαίρεση τη Μάλτα) και η Κοινότητα Ευρατόμ αποτελούν συμβαλλόμενα μέρη, οι διεθνώς αποδεκτές αρχές και απαιτήσεις που ορίζονται στην κοινή σύμβαση και οι σχετικοί κανόνες ασφαλείας του ΔΟΑΕ δεν εγγυώνται μια ομοιόμορφη προσέγγιση σε επίπεδο ΕΕ.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η εφαρμογή των διεθνώς αποδεκτών αρχών και απαιτήσεων σχετικά με τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων, η προτεινόμενη οδηγία τις καθιστά νομικώς δεσμευτικές και εκτελεστές. Ορίζει επομένως συγκεκριμένες απαιτήσεις σχετικά με το πεδίο εφαρμογής, τα περιεχόμενα και την ανασκόπηση εθνικών προγραμμάτων σχετικά με τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων.

Η βασική προσέγγιση είναι παρόμοια με εκείνη που ακολουθείται στην περίπτωση της οδηγίας για την πυρηνική ασφάλεια, δηλαδή στηρίζεται στην αρμοδιότητα των εθνικών ρυθμιστικών αρχών και στις διεθνώς αποδεκτές αρχές και απαιτήσεις των κανόνων ασφαλείας του ΔΟΑΕ και της κοινής σύμβασης, ελαχιστοποιώντας έτσι το οποιοδήποτε πρόσθετο βάρος για τις αρχές των κρατών μελών.

Με την προτεινόμενη οδηγία θα εφαρμοστούν τα ανώτατα πρότυπα ασφαλείας για τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων κατά διεξοδικό τρόπο και τοιουτοτρόπως η οδηγία θα αποτελέσει υπόδειγμα και ορόσημο για τρίτες χώρες και περιοχές. Θα διασφαλίσει δε την εφαρμογή της διάθεσης ραδιενεργών αποβλήτων χωρίς άσκοπες καθυστερήσεις.

2. ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Κατά τη σύνταξη της αναθεωρημένης πρότασης, η Επιτροπή διενήργησε εκτεταμένες διαβουλεύσεις μέσω διάφορων πρωτοβουλιών σε επίπεδο ΕΕ, ανταποκρινόμενη σε αίτημα του Συμβουλίου¹⁴.

Στη διαβούλευση συμμετείχαν κυβερνήσεις, εθνικές ρυθμιστικές αρχές, οργανισμοί διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων, παραγωγοί ραδιενεργών αποβλήτων και άλλοι φορείς στα κράτη μέλη, από κοινού με διάφορα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, μη κυβερνητικές οργανώσεις και άλλους εταίρους. Ελήφθη υπόψη η λεπτομερής συμβολή της ομάδας ευρωπαϊκών ρυθμιστικών αρχών σε θέματα πυρηνικής ασφαλείας (ENSREG). Αυτή η συμβολή ήταν θεμελιώδους σημασίας, αν λάβουμε υπόψη τις συγκεκριμένες αρμοδιότητες της ENSREG, η οποία εκπροσωπεί εθνικές αρχές αρμόδιες για τα πυρηνικά ή την ασφάλεια σε όλα τα κράτη μέλη, είτε αυτά εφαρμόζουν προγράμματα πυρηνικής ενέργειας είτε όχι.

¹⁴ Συμπεράσματα του Συμβουλίου του Ιουνίου 2004 σχετικά με την ασφάλεια διαχείρισης αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων, 10823/04

Δόθηκε ειδική προσοχή στην κοινωνική διάσταση μέσω διάφορων δημόσιων διαβουλεύσεων, συμπεριλαμβανομένων και ειδικών δημοσκοπήσεων του Ευρωβαρόμετρου¹⁵ και μιας ανοιχτής δημόσιας διαβούλευσης¹⁶. Τα ραδιενεργά απόβλητα συγκαταλέγονται στα ζητήματα που απασχολούν ιδιαίτερα τους πολίτες της ΕΕ στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης χρήσης της πυρηνικής ενέργειας. Επιπλέον, η συντριπτική πλειοψηφία είναι υπέρ της νομοθεσίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Μια ενδελεχής εκτίμηση επιπτώσεων κατέδειξε ότι η έλλειψη δεσμευτικής νομοθεσίας σε επίπεδο ΕΕ είναι πιθανό να οδηγήσει σε αναβολή της λήψης βασικών αποφάσεων, με πιθανές δυσμενείς περιβαλλοντικές, οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένων των άσκοπων επιβαρύνσεων για τις μελλοντικές γενιές και της πιθανής στρέβλωσης του ανταγωνισμού στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.

Αντιθέτως, η ύπαρξη δεσμευτικής νομοθεσίας ΕΕ θα οδηγούσε στην επίτευξη ενός ομοιόμορφου υψηλού επιπέδου ασφαλείας ως προς τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων σε όλη την επικράτεια της ΕΕ μακροπρόθεσμα, χωρίς να επιφέρει άσκοπες επιβαρύνσεις για τις μελλοντικές γενιές και χωρίς να θέσει σε κίνδυνο τη δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες.

3. ΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Σκοπός της οδηγίας, όπως δηλώνεται στο *άρθρο 1*, είναι η δημιουργία ενός κοινοτικού πλαισίου για την υπεύθυνη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων, που θα διασφαλίζει ότι τα κράτη μέλη θα θεσπίζουν κατάλληλες ρυθμίσεις για την επίτευξη υψηλού επιπέδου ασφαλείας και τη διατήρηση και προώθηση της ενημέρωσης και συμμετοχής του κοινού.

Το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας (*άρθρο 2*) καλύπτει όλα τα στάδια της διαχείρισης των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων που προέρχονται από μη στρατιωτικές δραστηριότητες, από την παραγωγή έως τη διάθεσή τους, αλλά δεν καλύπτει τη διαχείριση ειδικών τύπων αποβλήτων, όπως οι εγκεκριμένες εκλύσεις και τα απόβλητα της εξορυκτικής βιομηχανίας που μπορεί να είναι ραδιενεργά, εφόσον αυτά καλύπτονται ήδη από την υπάρχουσα ευρωπαϊκή νομοθεσία^{17,18}.

Δόθηκε ειδική προσοχή προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η οδηγία θα συνάδει με την υφιστάμενη ευρωπαϊκή νομοθεσία, καθιστώντας ταυτόχρονα τις διεθνώς αποδεκτές αρχές και απαιτήσεις που ορίζονται στα πρότυπα ασφαλείας του ΔΟΑΕ και στην κοινή σύμβαση νομικά δεσμευτικές και εκτελεστές στην ΕΕ. Ως εκ τούτου οι ορισμοί που περιλαμβάνονται στο *άρθρο 3* συνάδουν με τους ορισμούς που περιλαμβάνονται τόσο στην υφιστάμενη ευρωπαϊκή νομοθεσία όσο και στο γλωσσάριο ασφαλείας του ΔΟΑΕ (κοινή σύμβαση)¹⁹.

Στο *άρθρο 4* ορίζονται γενικές αρχές που διέπουν την ασφαλή και βιώσιμη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων.

¹⁵ Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 297 (2008) και Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 324 (2010)

¹⁶ http://ec.europa.eu/energy/nuclear/consultations/2010_05_31_fuel_waste_en.htm

¹⁷ ΕΕ L 159 της 29.6.1996, σ. 1

¹⁸ ΕΕ L 102 της 11.04.2006, σ. 15

¹⁹ <http://www-ns.iaea.org/standards/safety-glossary.htm>

Δίνεται επίσης ειδική προσοχή προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η προτεινόμενη οδηγία θα συνάδει με την οδηγία για την πυρηνική ασφάλεια, ώστε όλες οι εγκαταστάσεις διαχείρισης αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων να έχουν το ίδιο επίπεδο ασφαλείας. Για τον σκοπό αυτό, η διάρθρωση της προτεινόμενης οδηγίας και της οδηγίας για την πυρηνική ασφάλεια είναι παρόμοια, ιδίως στα άρθρα 5 έως 7, 9, 12 και 16 έως 18.

Οι υποχρεώσεις που σχετίζονται με την εφαρμογή των γενικών αρχών περιλαμβάνουν τα εξής:

- ένα εθνικό πλαίσιο για τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων μακροπρόθεσμα (**άρθρο 5**),
- μια αρμόδια ρυθμιστική αρχή στο τομέα της ασφαλείας της διαχείρισης των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων (**άρθρο 6**),
- οι κάτοχοι άδειας έχουν την κύρια ευθύνη για την ασφάλεια (**άρθρο 7**),
- παροχή εκπαίδευσης και κατάρτισης για την απόκτηση της εμπειρογνομosύνης και των δεξιοτήτων που απαιτούνται (**άρθρο 9**),
- διαφάνεια στη λήψη αποφάσεων για τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων (**άρθρο 12**).

Λόγω των ειδικών χαρακτηριστικών της διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων, θεσπίζονται και ειδικές υποχρεώσεις:

- Το **άρθρο 8** ορίζει την προσέγγιση που πρέπει να ακολουθείται για την ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένων και απαιτήσεων για μια μελέτη ασφαλείας και μια υποστηρικτική αξιολόγηση ασφαλείας των εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων.
- Το **άρθρο 10** ασχολείται με την ανάγκη επαρκών οικονομικών πόρων οι οποίοι θα είναι διαθέσιμοι για τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων όταν αυτό απαιτείται, σύμφωνα με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».
- Το **άρθρο 11** αποσκοπεί στη διασφάλιση της κατάλληλης ποιότητας της ασφαλείας.

Περιλαμβάνεται ένα σύνολο απαιτήσεων υπό προϋποθέσεις σχετικά με τα εθνικά προγράμματα για τη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων και των αναλωμένων καυσίμων, οι οποίες είναι απαραίτητες για την εκπλήρωση των στόχων και την ικανοποίηση των απαιτήσεων:

- Το **άρθρο 13** ορίζει τις βασικές απαιτήσεις για τα εθνικά προγράμματα.
- Το **άρθρο 14** ορίζει το περιεχόμενο του εθνικού προγράμματος.
- Το **άρθρο 15** απαιτεί την κοινοποίηση των εθνικών προγραμμάτων στην Επιτροπή.

Ορισμένες τελικές διατάξεις ορίζονται:

- Στο **άρθρο 16**, που προβλέπει απαιτήσεις σχετικά με την υποβολή εκθέσεων που θα συνάδουν με το μηχανισμό υποβολής εκθέσεων της οδηγίας για την πυρηνική ασφάλεια. Τα κράτη μέλη θα υποβάλλουν εκθέσεις προς την Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή της

προτεινόμενης οδηγίας, αξιοποιώντας τους κύκλους υποβολής εκθέσεων που προβλέπονται στην κοινή σύμβαση. Με βάση τις εκθέσεις των κρατών μελών, η Επιτροπή θα υποβάλει μια έκθεση προόδου προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Τα κράτη μέλη θα ζητούν τη διενέργεια διεθνούς αξιολόγησης από ομοτίμους όσον αφορά τα εθνικά πλαίσια και τα εθνικά προγράμματά τους με σκοπό την επίτευξη υψηλών προτύπων στη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων. Θα υποβάλλονται εκθέσεις σχετικά με τα αποτελέσματα οποιασδήποτε αξιολόγησης από ομοτίμους προς τα κράτη μέλη και την Επιτροπή.

- Το **άρθρο 17** ορίζει απαιτήσεις για τη μεταφορά της προτεινόμενης οδηγίας στην εθνική νομοθεσία.
- Τα **άρθρα 18 και 19** ορίζουν την ημερομηνία έναρξης ισχύος και τους αποδέκτες της προτεινόμενης οδηγίας.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Δεν υπάρχουν επιπτώσεις στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, και ιδίως τα άρθρα 31 και 32,

την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία διατυπώθηκε μετά από γνωμοδότηση ομάδας προσώπων που ορίστηκαν από την επιστημονική και τεχνική επιτροπή μεταξύ επιστημονικών εμπειρογνομόνων των κρατών μελών, και μετά από διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή²⁰, τη γνωμοδότηση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου²¹

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Το άρθρο 2 παράγραφος β της συνθήκης προβλέπει ότι πρέπει να θεσπιστούν ομοιόμορφοι κανόνες ασφαλείας για την προστασία της υγείας των εργαζομένων και του ευρέος κοινού.
- (2) Το άρθρο 30 της συνθήκης προβλέπει τη θέσπιση βασικών προτύπων για την προστασία της υγείας των εργαζομένων και του ευρέος κοινού από τους κινδύνους που προκύπτουν από ιονίζουσες ακτινοβολίες.
- (3) Το άρθρο 37 της συνθήκης απαιτεί από τα κράτη μέλη να υποβάλλουν στην Επιτροπή γενικά δεδομένα για κάθε πρόγραμμα διάθεσης ραδιενεργών αποβλήτων.
- (4) Η οδηγία 96/29/Ευρατόμ του Συμβουλίου της 13ης Μαΐου 1996 για τον καθορισμό των βασικών προτύπων ασφάλειας για την προστασία της υγείας των εργαζομένων και του ευρέος κοινού από τους κινδύνους που προκύπτουν από ιονίζουσες ακτινοβολίες²² εφαρμόζεται σε όλες τις πρακτικές που συνεπάγονται κίνδυνο από ιονίζουσες ακτινοβολίες εκπεμπόμενες είτε από τεχνητή, είτε από φυσική πηγή ακτινοβολίας στην περίπτωση που γίνεται ή έχει γίνει επεξεργασία φυσικών ραδιονουκλεϊδίων λόγω των ραδιενεργών, σχάσιμων ή αναπαραγωγικών ιδιοτήτων τους. Επίσης καλύπτει τις εγκεκριμένες εκλύσεις υλικών που προκύπτουν από αυτές τις πρακτικές. Οι διατάξεις της οδηγίας έχουν συμπληρωθεί με πιο συγκεκριμένη νομοθεσία.

²⁰

²¹

²²

EE L 159 της 29.6.1996, σ. 1.

- (5) Σύμφωνα με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου (εφεξής το «Δικαστήριο»), οι διατάξεις του κεφαλαίου 3 της συνθήκης, σχετικά με την υγιεινή και την ασφάλεια, αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο που εκχωρεί στην Επιτροπή αρκετά ευρείες εξουσίες με σκοπό την προστασία του πληθυσμού και του περιβάλλοντος από τους κινδύνους της πυρηνικής μόλυνσης²³.
- (6) Η οδηγία 87/600/Ευρατόμ του Συμβουλίου της 14ης Δεκεμβρίου 1987 για τις κοινοτικές ρυθμίσεις σχετικά με την ταχεία ανταλλαγή πληροφοριών σε περίπτωση εκτάκτου κινδύνου από ακτινοβολίες²⁴ δημιούργησε ένα πλαίσιο για την κοινοποίηση και παροχή πληροφοριών που θα χρησιμοποιούνται από τα κράτη μέλη για την προστασία του ευρέος κοινού σε περίπτωση εκτάκτου κινδύνου από ακτινοβολίες. Η οδηγία 89/618/Ευρατόμ του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 1989 σχετικά με την ενημέρωση του πληθυσμού για μέτρα προστασίας της υγείας που πρέπει να εφαρμοστούν και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν σε περίπτωση έκτακτου κινδύνου από ακτινοβολίες²⁵ επέβαλε στα κράτη μέλη την υποχρέωση να ενημερώνουν τον πληθυσμό σε περίπτωση έκτακτου κινδύνου από ακτινοβολίες.
- (7) Η οδηγία 2003/122/Ευρατόμ του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 2003 προβλέπει τον έλεγχο των κλειστών πηγών υψηλής ραδιενέργειας και των ένθετων πηγών²⁶, περιλαμβανομένων και των εκτός χρήσης πηγών.
- (8) Η οδηγία 2006/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2006 σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας και την τροποποίηση της οδηγίας 2004/35/ΕΚ²⁷ καλύπτει τη διαχείριση αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας που μπορεί να είναι ραδιενεργά, με εξαίρεση τα ζητήματα που αφορούν ειδικά τη ραδιενέργεια, τα οποία περιλαμβάνονται στη συνθήκη Ευρατόμ.
- (9) Η οδηγία 2006/117/Ευρατόμ του Συμβουλίου της 20ής Νοεμβρίου 2006²⁸ ορίζει ένα κοινοτικό σύστημα επιτήρησης και ελέγχου των διασυνοριακών αποστολών ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένου καυσίμου. Η οδηγία αυτή συμπληρώθηκε με τη Σύσταση της Επιτροπής 2008/956/Ευρατόμ της 4ης Δεκεμβρίου 2008 σχετικά με τα κριτήρια εξαγωγής ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένων καυσίμων σε τρίτες χώρες²⁹.
- (10) Η οδηγία του Συμβουλίου 2009/71/Ευρατόμ της 25ης Ιουνίου 2009 περί θεσπίσεως κοινοτικού πλαισίου για την ασφάλεια πυρηνικών εγκαταστάσεων³⁰, υποχρεώνει τα κράτη μέλη να δημιουργήσουν και να διατηρήσουν ένα εθνικό πλαίσιο για την πυρηνική ασφάλεια. Μολονότι η εν λόγω οδηγία αφορά κυρίως την πυρηνική ασφάλεια πυρηνικών εγκαταστάσεων, ορίζει ότι είναι επίσης σημαντική η διασφάλιση της ασφαλούς διαχείρισης των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης και αυτής που γίνεται στις εγκαταστάσεις

²³ C-187/87 (1988 ECR σ. 5013) και C-29/99 (2002 ECR σ. I-11221)

²⁴ EE L 371 της 30.12.1987, σ. 76.

²⁵ EE L 357 της 7.12.1989, σ. 31.

²⁶ EE L 346 της 31.12.2003, σ. 57.

²⁷ EE L 102 της 11.04.2006, σ. 15

²⁸ EE L 337 της 5.11.2006, σ. 21.

²⁹ EE L 338 της 17.12.2008, σ. 69.

³⁰ EE L 172 της 2.7.2009, σ. 18.

αποθήκευσης και διάθεσης. Ωστόσο, η οδηγία 2009/71/Ευρατόμ δεν καλύπτει όλες τις εγκαταστάσεις και τις πτυχές της διαχείρισης των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων.

- (11) Η οδηγία 85/337/ΕΟΚ για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 97/11/ΕΚ, την οδηγία 2003/35/ΕΚ και την οδηγία 2009/31/ΕΚ³¹, ισχύει για εγκαταστάσεις διαχείρισης αναλωμένου καυσίμου και εγκαταστάσεις διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων, στον βαθμό που αυτές καλύπτονται από το παράρτημα Ι της παρούσας οδηγίας.
- (12) Η οδηγία 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2001 σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων³² ορίζει ότι πρέπει να πραγματοποιείται εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων για όλα τα σχέδια και προγράμματα που εκπονούνται σε ορισμένους βασικούς τομείς και που καθορίζουν το πλαίσιο μελλοντικών αδειών έργων που απαριθμούνται στα παραρτήματα Ι και ΙΙ της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ.
- (13) Η οδηγία 2003/4/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2003 για την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες³³ αναφέρεται σε ραδιενεργά απόβλητα στον ορισμό της «περιβαλλοντικής πληροφορίας».
- (14) Η οδηγία 2003/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Μαΐου 2003 σχετικά με τη συμμετοχή του κοινού στην κατάρτιση ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων που αφορούν το περιβάλλον³⁴ ισχύει για τα σχέδια και προγράμματα που προβλέπονται από την οδηγία 2001/42.
- (15) Η σύσταση της Επιτροπής της 24ης Οκτωβρίου 2006 σχετικά με τη διαχείριση των οικονομικών πόρων που προορίζονται για τον παροπλισμό πυρηνικών εγκαταστάσεων, τα αναλωμένα καύσιμα και τα ραδιενεργά απόβλητα³⁵ επικεντρώνεται στην επάρκεια της χρηματοδότησης, την οικονομική της ασφάλεια και τη διαφάνειά της με σκοπό να διασφαλίζεται η χρήση των κεφαλαίων μόνο για τους σκοπούς για τους οποίους προορίζονται.
- (16) Η υπάρχουσα κοινοτική νομοθεσία δεν ορίζει συγκεκριμένους κανόνες που να διασφαλίζουν την ασφαλή και βιώσιμη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων σε όλα τα στάδια, από την παραγωγή έως τη διάθεση.
- (17) Η κοινή σύμβαση για την ασφάλεια διαχείρισης αναλωμένου καυσίμου και για την ασφάλεια διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων (εφεξής η «κοινή σύμβαση»)³⁶, η οποία θεσπίστηκε υπό την αιγίδα του ΔΟΑΕ, και της οποίας συμβαλλόμενα μέρη είναι η Ευρατόμ και σχεδόν όλα τα κράτη μέλη, αποσκοπεί στην επίτευξη και

³¹ ΕΕ L 175 της 5.7.1985, p. 40.

³² ΕΕ L 197 της 21.7.2001, σ. 30.

³³ ΕΕ L 41 της 14.2.2003, σ. 26.

³⁴ ΕΕ L 156 της 25.6.2003, σ. 17.

³⁵ ΕΕ L 330 της 28.11.2006, σ. 31.

³⁶ INFCIRC/546 της 24ης Δεκεμβρίου 1997.

διατήρηση υψηλού επιπέδου ασφαλείας σε παγκόσμια κλίμακα όσον αφορά τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων μέσω της ενίσχυσης των εθνικών μέτρων και της διεθνούς συνεργασίας.

- (18) Το 2006 ο ΔΟΑΕ επικαιροποίησε ολόκληρο το σύνολο των κανόνων του και εξέδωσε τις θεμελιώδεις αρχές ασφαλείας³⁷ με συγχρηγογούς την Ευρατόμ, τον Οργανισμό Πυρηνικής Ενέργειας του ΟΑΣΑ (ΟΟΣΑ/ΝΕΑ) και άλλους διεθνείς οργανισμούς. Όπως αναφέρουν οι συγχρηγογικοί οργανισμοί, η εφαρμογή των θεμελιωδών αρχών ασφαλείας θα διευκολύνει την εφαρμογή διεθνών κανόνων ασφαλείας και θα επιφέρει υψηλότερη ομοιομορφία μεταξύ των ρυθμίσεων που ισχύουν σε διαφορετικά κράτη. Πρέπει επομένως όλα τα κράτη να σέβονται και να τηρούν αυτές τις αρχές. Οι αρχές αυτές θα είναι δεσμευτικές για τον ΔΟΑΕ όσον αφορά τη λειτουργία του και για τα κράτη όσον αφορά τη λειτουργία που επικουρείται από τον ΔΟΑΕ. Τα κράτη ή οι χορηγοί οργανισμοί μπορούν να εγκρίνουν τις αρχές, κατά τη διακριτική τους ευχέρεια, προκειμένου να τις εφαρμόζουν στις δικές τους δραστηριότητες.
- (19) Η κοινή σύμβαση αποτελεί ένα μέσο παροχής κινήτρων και δεν προβλέπει καμία κύρωση σε περίπτωση μη συμμόρφωσης. Επίσης, οι κανόνες ασφαλείας που έχει αναπτύξει ο ΔΟΑΕ σε συνεργασία με την Ευρατόμ, τον ΟΑΣΑ/ΝΕΑ και άλλους διεθνείς οργανισμούς δεν είναι νομικά δεσμευτικοί ούτε εκτελεστοί.
- (20) Κατόπιν αιτήματος του Συμβουλίου για τη δημιουργία μιας ομάδας υψηλού επιπέδου στην ΕΕ, όπως αναφέρεται στα συμπεράσματά του της 8ης Μαΐου 2007 σχετικά με την πυρηνική ασφάλεια και την ασφαλή διαχείριση αναλωμένων πυρηνικών καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων, δημιουργήθηκε η ομάδα ευρωπαϊκών ρυθμιστικών αρχών σε θέματα πυρηνικής ασφάλειας (ENSREG) με βάση την απόφαση 2007/530/Ευρατόμ της Επιτροπής της 17ης Ιουλίου 2007 για τη σύσταση της ευρωπαϊκής ομάδας υψηλού επιπέδου για την πυρηνική ασφάλεια και τη διαχείριση αποβλήτων³⁸ προκειμένου να συμβάλει στην επίτευξη των κοινοτικών στόχων στον τομέα της διαχείρισης των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων.
- (21) Τα πρώτα συμπεράσματα και οι πρώτες συστάσεις της ENSREG αποτέλεσαν τη βάση για την απόφαση του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2008 σχετικά με τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων. Η πρώτη έκθεση της ENSREG³⁹ υποβλήθηκε στην Επιτροπή τον Ιούλιο 2009 και κοινοποιήθηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο τον Σεπτέμβριο. Αυτή αποτέλεσε τη βάση για τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 10ης Νοεμβρίου 2009⁴⁰, με τα οποία το Συμβούλιο κάλεσε εκ νέου την Επιτροπή να αξιοποιήσει πλήρως την εμπειρογνομοσύνη της ENSREG κατά την εξέταση προτάσεων περί νομικώς δεσμευτικών μηχανισμών στον τομέα της ασφαλούς διαχείρισης αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων.

³⁷ Θεμελιώδεις αρχές ασφαλείας, θεμελιώδη στοιχεία ασφαλείας Αριθ. SF-1, ΔΟΑΕ, Βιέννη, 2006
³⁸ ΕΕ L 195 της 17.7.2007, σ. 44.

³⁹ Έκθεση της ομάδας ευρωπαϊκών ρυθμιστικών αρχών σε θέματα πυρηνικής ασφάλειας, Ιούλιος 2009

⁴⁰ Συμπεράσματα του Συμβουλίου επί της έκθεσης της ομάδας ευρωπαϊκών ρυθμιστικών αρχών σε θέματα πυρηνικής ασφάλειας, 10 Νοεμβρίου 2009

- (22) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ζήτησε τη θέσπιση εναρμονισμένων προτύπων για τη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων⁴¹ και κάλεσε την Επιτροπή να επανεξετάσει τα σχετικά σχέδια νομοθετικών προτάσεων της και να υποβάλει νέα πρόταση για οδηγία σχετικά με τη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων⁴².
- (23) Τόσο στην Ένωση όσο και παγκοσμίως αναγνωρίζεται ολοένα και περισσότερο η ανάγκη υπεύθυνης χρήσης της πυρηνικής ενέργειας, η οποία να καλύπτει κυρίως την πυρηνική ασφάλεια. Σε αυτό το πλαίσιο, πρέπει να αντιμετωπιστεί το ζήτημα της διαχείρισης των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων προκειμένου να επιτευχθεί η ασφαλής, βέλτιστη και βιώσιμη χρήση της πυρηνικής ενέργειας.
- (24) Ενώ στα κράτη μέλη εναπόκειται να ορίσουν το ενεργειακό τους μείγμα, όλα παράγουν ραδιενεργά απόβλητα, είτε διαθέτουν πυρηνικούς αντιδραστήρες είτε όχι. Τα ραδιενεργά απόβλητα προκύπτουν κυρίως από δραστηριότητες του κύκλου ζωής των πυρηνικών καυσίμων, όπως η λειτουργία πυρηνικών σταθμών και η επανεπεξεργασία αναλωμένου καυσίμου, καθώς και από άλλες δραστηριότητες, όπως οι εφαρμογές των ραδιενεργών ισοτόπων στην ιατρική, στην έρευνα και στη βιομηχανία.
- (25) Η λειτουργία πυρηνικών αντιδραστήρων παράγει και αυτή αναλωμένα καύσιμα. Κάθε κράτος μέλος μπορεί να ορίσει την πολιτική του ως προς τον κύκλο ζωής των καυσίμων θεωρώντας τα αναλωμένα καύσιμα πολύτιμους πόρους που μπορούν να υποβληθούν σε επανεπεξεργασία ή αποφασίζοντας να προβεί στη διάθεσή τους ως αποβλήτων. Όποια επιλογή και αν γίνει, πρέπει να εξεταστεί η διάθεση των αποβλήτων υψηλής ραδιενέργειας που διαχωρίζονται κατά την επανεπεξεργασία ή των αναλωμένων καυσίμων που θεωρούνται απόβλητα.
- (26) Οι ίδιοι στόχοι σχετικά με την ασφάλεια πρέπει να ισχύουν για τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και τη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων. Με την παραδοχή αυτή, η κοινή σύμβαση και οι κανόνες ασφαλείας του ΔΟΑΕ ορίζουν τις ίδιες υποχρεώσεις σχετικά με τη διάθεση των αναλωμένων καυσίμων και τη διάθεση των ραδιενεργών αποβλήτων.
- (27) Τα ραδιενεργά απόβλητα, συμπεριλαμβανομένων και των αναλωμένων καυσίμων που θεωρούνται απόβλητα, απαιτούν περιορισμό και απομόνωση από τους ανθρώπους και το περιβάλλον διαβίωσής τους μακροπρόθεσμα. Λόγω της συγκεκριμένης φύσης τους, (περιεκτικότητα σε ραδιονουκλεΐδια), απαιτούνται ρυθμίσεις για την προστασία της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος από κινδύνους οι οποίοι προκύπτουν από την ιονίζουσα ακτινοβολία, συμπεριλαμβανομένης και της διάθεσης σε κατάλληλες εγκαταστάσεις η οποία πρέπει να αποτελεί το τελικό σημείο της διαχείρισής τους. Η αποθήκευση ραδιενεργών αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης και της μακροπρόθεσμης αποθήκευσης, αποτελεί μια ενδιάμεση λύση, αλλά όχι εναλλακτική λύση της διάθεσης.

⁴¹ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την αξιολόγηση της Ευρατόμ – 50 έτη ευρωπαϊκής πολιτικής στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας, A6-0129/2007

⁴² Έκθεση σχετικά με την αξιολόγηση της Ευρατόμ – 50 έτη ευρωπαϊκής πολιτικής στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας, A6-0129/2007

- (28) Αναμένεται ότι με ένα εθνικό καθεστώς ταξινόμησης ραδιενεργών αποβλήτων θα δοθεί στήριξη στις ανωτέρω ρυθμίσεις με πλήρη συνεκτίμηση των ιδιαίτερων τύπων και ιδιοτήτων των ραδιενεργών αποβλήτων. Τα επακριβή κριτήρια σύμφωνα με τα οποία τα απόβλητα εντάσσονται σε συγκεκριμένη κλάση αποβλήτων θα εξαρτηθούν από την ιδιαίτερη κατάσταση του κράτους σε σχέση με τη φύση των αποβλήτων και τις διαθέσιμες ή υπό σκέψη επιλογές διάθεσης.
- (29) Συνήθως η διάθεση των βραχύβιων αποβλήτων χαμηλής και μεσαίας ραδιενέργειας γίνεται κοντά στην επιφάνεια. Έπειτα από 30 έτη έρευνας, είναι ευρέως αποδεκτή σε τεχνικό επίπεδο η άποψη ότι η διάθεση σε γεωλογικούς σχηματισμούς μεγάλου βάθους αποτελεί την ασφαλέστερη και βιωσιμότερη επιλογή ως τελικό σημείο της διαχείρισης των ραδιενεργών αποβλήτων και των αναλωμένων καυσίμων που θεωρούνται απόβλητα. Επομένως, πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για την εφαρμογή της διάθεσης.
- (30) Παρόλο που το κάθε κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για την πολιτική του σχετικά με τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων, η πολιτική αυτή πρέπει να σέβεται τις σχετικές θεμελιώδεις αρχές ασφαλείας που έχει ορίσει ο ΔΟΑΕ⁴³. Αποτελεί ηθική υποχρέωση του κάθε κράτους μέλους να αποφεύγει να δημιουργεί άσκοπες επιβαρύνσεις για τις μελλοντικές γενιές σε σχέση με τα υπάρχοντα αναλωμένα καύσιμα και ραδιενεργά απόβλητα, καθώς και με εκείνα που αναμένεται να προκύψουν από τον παροπλισμό υπαρχουσών πυρηνικών εγκαταστάσεων.
- (31) Προκειμένου να γίνεται υπεύθυνη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων, το κάθε κράτος μέλος πρέπει να δημιουργήσει ένα εθνικό πλαίσιο που να διασφαλίζει την υλοποίηση πολιτικών δεσμεύσεων και σταδιακής λήψης αποφάσεων μέσω επαρκούς νομοθεσίας, ρύθμισης και οργάνωσης με σαφή κατανομή ευθυνών.
- (32) Η τελική ευθύνη των κρατών μελών σχετικά με την ασφάλεια της διαχείρισης των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων αποτελεί θεμελιώδη αρχή που επαναβεβαιώνεται από την κοινή σύμβαση. Αυτή η αρχή της εθνικής ευθύνης, καθώς και η αρχή της πρωταρχικής ευθύνης του κατόχου της άδειας για την πυρηνική ασφάλεια της διαχείρισης των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων υπό την εποπτεία της εθνικής αρμόδιας ρυθμιστικής αρχής της χώρας του, θα πρέπει να αναβαθμιστούν, και ο ρόλος και η ανεξαρτησία των αρμόδιων ρυθμιστικών αρχών θα πρέπει να ενισχυθούν με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας.
- (33) Πρέπει να δημιουργηθεί ένα εθνικό πρόγραμμα που να διασφαλίζει τον μετασχηματισμό των πολιτικών αποφάσεων σε σαφείς διατάξεις για την έγκαιρη υλοποίηση όλων των βημάτων που περιλαμβάνονται στη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων από την παραγωγή έως τη διάθεση. Αυτό πρέπει να περιλαμβάνει όλες τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τον χειρισμό, την προεπεξεργασία, την επεξεργασία, τη προετοιμασία, την αποθήκευση και τη διάθεση ραδιενεργών αποβλήτων. Το εθνικό πρόγραμμα μπορεί να είναι ένα έγγραφο αναφοράς ή ένα σύνολο εγγράφων.

⁴³

Θεμελιώδεις αρχές ασφαλείας, θεμελιώδη στοιχεία ασφαλείας Αριθ. SF-1, ΔΟΑΕ, Βιέννη, 2006

- (34) Τα διάφορα βήματα που περιλαμβάνονται στη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων είναι στενά αλληλοσυνδεόμενα. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται σε ένα επιμέρους βήμα μπορούν να επηρεάσουν ένα επόμενο βήμα. Ως εκ τούτου, οι αλληλεξαρτήσεις αυτές θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ανάπτυξη εθνικών προγραμμάτων.
- (35) Η διαφάνεια είναι σημαντική σε σχέση με τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων. Αυτή πρέπει να διασφαλίζεται μέσω απαιτήσεων για την αποτελεσματική πληροφόρηση του κοινού και ευκαιριών για τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.
- (36) Η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και σε διεθνές επίπεδο, θα μπορούσε να διευκολύνει και να επιταχύνει τη λήψη αποφάσεων μέσω πρόσβασης σε εμπειρογνομοσύνη και τεχνολογία.
- (37) Ορισμένα κράτη μέλη θεωρούν πως η κοινή χρήση εγκαταστάσεων διαχείρισης των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων και εγκαταστάσεων διάθεσης, αποτελεί μια πιθανώς επωφελή επιλογή εφόσον βασίζεται σε συμφωνία μεταξύ των εμπλεκόμενων κρατών μελών.
- (38) Κατά την υλοποίηση της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη πρέπει να υιοθετήσουν μια προσέγγιση που να προβλέπει μια συγκεκριμένη εγκατάσταση ή δραστηριότητα η οποία να είναι ανάλογη του πιθανού κινδύνου τον οποίο δημιουργεί η εν λόγω εγκατάσταση ή δραστηριότητα (κλιμακωτή προσέγγιση), καθώς επίσης να υποβάλουν κατάλληλα δικαιολογητικά για τη μελέτη ασφαλείας.
- (39) Η μελέτη ασφαλείας και η κλιμακωτή προσέγγιση πρέπει να παρέχουν μια βάση για αποφάσεις σχετικά με την ανάπτυξη, τη λειτουργία και το κλείσιμο μιας εγκατάστασης διάθεσης και πρέπει να επιτρέπουν τον εντοπισμό τομέων αβεβαιότητας όπου απαιτείται να εστιαστεί η προσοχή στην περαιτέρω βελτίωση της κατανόησης εκείνων των πτυχών που επηρεάζουν την ασφάλεια του συστήματος διάθεσης, συμπεριλαμβανομένων των φυσικών (γεωλογικών) και τεχνητών φραγμών, και της αναμενόμενης εξέλιξής τους με την πάροδο του χρόνου. Η μελέτη ασφαλείας πρέπει να περιλαμβάνει τα ευρήματα της αξιολόγησης ασφαλείας και των πληροφοριών για τη ορθότητα και την αξιοπιστία της αξιολόγησης ασφαλείας και των παραδοχών της. Επομένως πρέπει να παρέχει τα επιχειρήματα και τα στοιχεία εκείνα που υποστηρίζουν την ασφάλεια της εγκατάστασης ή της δραστηριότητας που σχετίζεται με τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων.
- (40) Η παρούσα οδηγία, μολονότι αναγνωρίζει ότι στο εθνικό πλαίσιο πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλοι οι κίνδυνοι που σχετίζονται με τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων, δεν καλύπτει τους μη ακτινολογικούς κινδύνους, οι οποίοι εμπίπτουν στη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (41) Η διατήρηση και περαιτέρω ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων σχετικά με τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων ως ουσιώδους στοιχείου για την επίτευξη υψηλών επιπέδων ασφαλείας πρέπει να βασίζεται σε έναν συνδυασμό εκπαίδευσης μέσω επιχειρησιακής πείρας,

επιστημονικής έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, καθώς στην τεχνική συνεργασία όλων των φορέων.

- (42) Η αξιολόγηση από ομοτίμους των εθνικών προγραμμάτων θα μπορούσε να αποτελέσει άριστο μέσο για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης και πεποίθησης στη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με σκοπό την ανάπτυξη και ανταλλαγή εμπειριών και τη διασφάλιση υψηλών προτύπων,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

- (1) Η παρούσα οδηγία θεσπίζει ένα κοινοτικό πλαίσιο για τη διασφάλιση της υπεύθυνης διαχείρισης των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων.
- (2) Διασφαλίζει ότι τα κράτη μέλη θα θεσπίζουν κατάλληλες εθνικές ρυθμίσεις με σκοπό την επίτευξη υψηλού επιπέδου ασφαλείας όσον αφορά τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων για την προστασία των εργαζομένων και του ευρέος κοινού από κινδύνους που προκύπτουν από την ιονίζουσα ακτινοβολία.
- (3) Διατηρεί και προωθεί την ενημέρωση και συμμετοχή του κοινού όσον αφορά τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων.
- (4) Η παρούσα οδηγία συμπληρώνει τα βασικά πρότυπα που αναφέρονται στο άρθρο 30 της συνθήκης σχετικά με την ασφάλεια των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων και δεν θίγει τις διατάξεις της οδηγίας 96/29/Ευρατόμ.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

- (1) Η παρούσα οδηγία ισχύει:
 - (α) για όλα τα στάδια της διαχείρισης αναλωμένων καυσίμων όταν το αναλωμένο καύσιμο προκύπτει από τη λειτουργία μη στρατιωτικών πυρηνικών αντιδραστήρων ή όταν η διαχείρισή του γίνεται στο πλαίσιο μη στρατιωτικών δραστηριοτήτων.
 - (β) για όλα τα στάδια της διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων, από την παραγωγή έως τη διάθεσή τους, όταν τα ραδιενεργά απόβλητα προκύπτουν από μη στρατιωτικές δραστηριότητες ή όταν η διαχείρισή τους γίνεται στο πλαίσιο μη στρατιωτικών δραστηριοτήτων.
- (2) Τα απόβλητα της εξορυκτικής βιομηχανίας που μπορεί να είναι ραδιενεργά και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2006/21/ΕΚ δεν υπόκεινται στην παρούσα οδηγία.
- (3) Η παρούσα οδηγία δεν ισχύει για τις εγκεκριμένες εκλύσεις.

Άρθρο 3

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι παρακάτω ορισμοί:

- (1) ως «κλείσιμο» νοείται η περάτωση όλων των λειτουργιών σε ορισμένο χρονικό διάστημα ύστερα από την τοποθέτηση των αναλωμένων καυσίμων ή των ραδιενεργών αποβλήτων σε μία εγκατάσταση διάθεσης, συμπεριλαμβανομένων και των τελικών

τεχνικών ή άλλων εργασιών που απαιτούνται ώστε να εξασφαλιστεί ότι η εγκατάσταση θα είναι μακροπρόθεσμα ασφαλής.

- (2) ως «αρμόδια ρυθμιστική αρχή» νοείται μια αρχή ή ένα σύστημα αρχών καθοριζόμενων στο κράτος μέλος στον ρυθμιστικό τομέα της ασφάλειας της διαχείρισης των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων, όπως ορίζεται στο άρθρο 6.
- (3) ως «διάθεση» νοείται η τοποθέτηση αναλωμένου καυσίμου ή ραδιενεργών αποβλήτων σε μια εγκεκριμένη εγκατάσταση χωρίς πρόθεση επανάκτησης.
- (4) ως «άδεια» νοείται οποιοδήποτε νομικό έγγραφο χορηγούμενο υπό τη δικαιοδοσία ενός κράτους μέλους για την εκτέλεση οποιασδήποτε δραστηριότητας που σχετίζεται με τη διαχείριση αναλωμένου καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων, ή το οποίο εκχωρεί την ευθύνη χωροθέτησης, μελέτης, κατασκευής, θέσης σε λειτουργία, λειτουργίας, παροπλισμού ή κλεισίματος μιας εγκατάστασης διαχείρισης αναλωμένων καυσίμων ή μιας εγκατάστασης διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων.
- (5) ως «κάτοχος άδειας» νοείται ένα νομικό ή φυσικό πρόσωπο που έχει τη γενική ευθύνη για οποιαδήποτε δραστηριότητα ή εγκατάσταση που σχετίζεται με τη διαχείριση αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων όπως καθορίζεται σε μια άδεια.
- (6) ως «ραδιενεργά απόβλητα» νοούνται ραδιενεργά υλικά σε αέρια, υγρή ή στερεά μορφή, των οποίων η περαιτέρω χρήση δεν προβλέπεται από το κράτος μέλος, ή από ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο του οποίου την απόφαση αποδέχεται το κράτος μέλος, και τα οποία ελέγχονται ως ραδιενεργά απόβλητα από αρμόδια ρυθμιστική αρχή βάσει του νομοθετικού και ρυθμιστικού πλαισίου του κράτους μέλους.
- (7) ως «διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων» νοούνται όλες οι δραστηριότητες που σχετίζονται με τον χειρισμό, την προεπεξεργασία, την επεξεργασία, την προετοιμασία, την αποθήκευση ή τη διάθεση ραδιενεργών αποβλήτων, εξαιρουμένης της μεταφοράς εκτός εγκατάστασης.
- (8) ως «εγκατάσταση διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων» νοείται οποιαδήποτε εγκατάσταση ή μονάδα της οποίας πρωταρχικός σκοπός είναι η διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων.
- (9) ως «επανεπεξεργασία» νοείται διεργασία ή λειτουργία σκοπός της οποίας είναι η εξαγωγή σχάσιμου και επώασιμου υλικού από αναλωμένα καύσιμα για περαιτέρω χρήση.
- (10) ως «αναλωμένα καύσιμα» νοούνται τα πυρηνικά καύσιμα που έχουν ακτινοβοληθεί και έχουν οριστικά αφαιρεθεί από τον πυρήνα του αντιδραστήρα. Τα αναλωμένα καύσιμα μπορεί να θεωρηθούν ως χρησιμοποιήσιμοι πόροι που μπορούν να υποβληθούν σε επανεπεξεργασία είτε μπορεί να προορίζονται για διάθεση εάν θεωρούνται ραδιενεργά απόβλητα.
- (11) ως «διαχείριση αναλωμένων καυσίμων» νοούνται όλες οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το χειρισμό, την αποθήκευση, την επανεπεξεργασία ή τη διάθεση αναλωμένων καυσίμων, εξαιρουμένης της μεταφοράς εκτός εγκατάστασης.

- (12) ως «εγκατάσταση διαχείρισης αναλωμένων καυσίμων» νοείται οποιαδήποτε εγκατάσταση ή μονάδα της οποίας πρωταρχικός σκοπός είναι η διαχείριση αναλωμένων καυσίμων.
- (13) ως «αποθήκευση» νοείται η διατήρηση αναλωμένων καυσίμων ή ραδιενεργών αποβλήτων σε μια εγκεκριμένη εγκατάσταση με πρόθεση επανάκτησης.

Άρθρο 4

Γενικές αρχές

- (1) Τα κράτη μέλη θεσπίζουν και διατηρούν εθνικές πολιτικές για τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων. Έχουν την τελική ευθύνη για τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων τους.
- (2) Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε:
- (α) η παραγωγή ραδιενεργών αποβλήτων να τηρείται στο ελάχιστο δυνατό επίπεδο, τόσο ως προς τη δραστηριότητα όσο και ως προς τον όγκο, μέσω κατάλληλων μέτρων σχεδιασμού και πρακτικών λειτουργίας και παροπλισμού, που περιλαμβάνουν την ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση συμβατικών υλικών,
 - (β) να λαμβάνονται υπόψη οι αλληλεξαρτήσεις μεταξύ όλων των βημάτων που περιλαμβάνονται στην παραγωγή και διαχείριση αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων,
 - (γ) να μην δημιουργούνται άσκοπες επιβαρύνσεις για τις μελλοντικές γενιές,
 - (δ) να γίνεται με ασφάλεια η διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων, ακόμη και μακροπρόθεσμα.
- (3) Η διάθεση των ραδιενεργών αποβλήτων πραγματοποιείται στα κράτη μέλη που τα παράγουν, εκτός εάν έχουν συναφθεί συμφωνίες μεταξύ κρατών μελών για χρήση εγκαταστάσεων διάθεσης σε κάποιο από αυτά.

Άρθρο 5

Εθνικό πλαίσιο

- (1) Τα κράτη μέλη θεσπίζουν και διατηρούν εθνικό νομοθετικό, ρυθμιστικό και οργανωτικό πλαίσιο (εφεξής το «εθνικό πλαίσιο») για τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων, το οποίο κατανέμει τις ευθύνες και προβλέπει τον συντονισμό μεταξύ των σχετικών κρατικών φορέων μακροπρόθεσμα. Το εθνικό πλαίσιο περιλαμβάνει:
- (α) ένα εθνικό πρόγραμμα εφαρμογής της πολιτικής σχετικά με τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων·
 - (β) εθνικές απαιτήσεις για την ασφάλεια της διαχείρισης των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων·

- (γ) ένα σύστημα αδειοδότησης για τις δραστηριότητες και εγκαταστάσεις διαχείρισης αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων, το οποίο περιλαμβάνει και την απαγόρευση της λειτουργίας μιας εγκατάστασης διαχείρισης αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων η οποία δεν διαθέτει σχετική άδεια·
 - (δ) ένα σύστημα κατάλληλου θεσμικού ελέγχου, ρυθμιστικών επιθεωρήσεων, τεκμηρίωσης και υποβολής εκθέσεων·
 - (ε) μέτρα επιβολής, συμπεριλαμβανομένης της αναστολής λειτουργίας και της τροποποίησης ή ανάκλησης μιας άδειας·
 - (στ) τους φορείς που εμπλέκονται στα διάφορα βήματα της διαχείρισης των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων.
- (2) Τα κράτη μέλη μεριμνούν για τη διατήρηση και βελτίωση του εθνικού πλαισίου κατά περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη την επιχειρησιακή πείρα, τα διδάγματα που αποκτώνται από τις μελέτες ασφαλείας οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 8, την τεχνολογική ανάπτυξη και τα αποτελέσματα της σχετικής έρευνας.

Άρθρο 6

Αρμόδια ρυθμιστική αρχή

- (1) Τα κράτη μέλη συστήνουν και διατηρούν αρμόδια ρυθμιστική αρχή στον τομέα διαχείρισης των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων.
- (2) Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η αρμόδια ρυθμιστική αρχή να είναι επιχειρησιακά ξεχωριστή από οποιονδήποτε άλλο φορέα ή οργανισμό που σχετίζεται με την προαγωγή ή την εκμετάλλευση πυρηνικής ενέργειας ή ραδιενεργών υλικών, συμπεριλαμβανομένης και της παραγωγής ηλεκτρισμού και των εφαρμογών ραδιοϊσοτόπων, ή με τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων, προκειμένου να διασφαλίζεται αποτελεσματικά η ανεξαρτησία από αθέμιτη επιρροή στις ρυθμιστικές εργασίες της.
- (3) Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η ρυθμιστική αρχή να έχει τη νομική ισχύ και τους απαραίτητους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της σε σχέση με το εθνικό πλαίσιο που περιγράφεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, αποδίδοντας την δέουσα προτεραιότητα στην ασφάλεια.

Άρθρο 7

Κάτοχοι άδειας

- (1) Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η πρωταρχική ευθύνη για την ασφάλεια της διαχείρισης των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων να βαρύνει τον κάτοχο της άδειας. Η ευθύνη αυτή δεν μπορεί να μεταβιβαστεί.
- (2) Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το εθνικό πλαίσιο να απαιτεί από τους κατόχους άδειας, υπό την εποπτεία της αρμόδιας ρυθμιστικής αρχής, να προβαίνουν σε τακτικές αξιολογήσεις και επαληθεύσεις, καθώς και σε συνεχή βελτίωση, στον

βαθμό που αυτό είναι εφικτό, της ασφάλειας των δραστηριοτήτων και εγκαταστάσεών τους με συστηματικό και ελεγχόμενο τρόπο.

- (3) Οι αξιολογήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 2 περιλαμβάνουν την επαλήθευση της εφαρμογής μέτρων για την πρόληψη ατυχημάτων και την άμβλυνση των συνεπειών των ατυχημάτων, με παράλληλη επαλήθευση των φυσικών φραγμάτων προστασίας και των διοικητικών διαδικασιών του κατόχου της άδειας, των οποίων η αστοχία μπορεί να οδηγήσει σε σημαντική έκθεση των εργαζομένων και του ευρέος κοινού σε ιονίζουσες ακτινοβολίες.
- (4) Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το εθνικό πλαίσιο να υποχρεώνει τους κατόχους άδειας να θεσπίζουν και να εφαρμόζουν συστήματα διαχείρισης τα οποία να αποδίδουν τη δέουσα προτεραιότητα στην ασφάλεια και να επαληθεύονται τακτικά από την αρμόδια ρυθμιστική αρχή.
- (5) Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το εθνικό πλαίσιο να υποχρεώνει τους κατόχους άδειας να προβλέπουν και να διατηρούν επαρκείς οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους όσον αφορά την ασφάλεια της διαχείρισης αναλωμένου καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων, όπως περιγράφεται στις παραγράφους 1 έως 4.

Άρθρο 8

Μελέτη ασφαλείας

- (1) Εκπονείται μια μελέτη ασφαλείας και μια υποστηρικτική αξιολόγηση ασφαλείας στο πλαίσιο της αίτησης αδειοδότησης για μια εγκατάσταση ή δραστηριότητα. Η μελέτη και η αξιολόγηση επικαιροποιούνται, κατά περίπτωση, κατά την εξέλιξη της εγκατάστασης ή της δραστηριότητας. Το εύρος και ο βαθμός λεπτομέρειας της μελέτης ασφαλείας και της αξιολόγησης ασφαλείας είναι ανάλογος της περιπλοκότητας των εργασιών και του μεγέθους των κινδύνων που σχετίζονται με την εν λόγω εγκατάσταση ή δραστηριότητα.
- (2) Η μελέτη ασφαλείας και η υποστηρικτική αξιολόγηση ασφαλείας καλύπτουν τη χωροθέτηση, τη μελέτη, την κατασκευή, τη λειτουργία και τον παροπλισμό μιας εγκατάστασης ή το κλείσιμο μιας εγκατάστασης διάθεσης· στη μελέτη ασφαλείας ορίζονται τα πρότυπα που εφαρμόστηκαν για την εν λόγω αξιολόγηση. Εξετάζεται η μακροπρόθεσμη ασφάλεια μετά το κλείσιμο, ιδίως δε ο τρόπος διασφάλισής της με παθητικά μέσα στον υψηλότερο δυνατό βαθμό.
- (3) Η μελέτη ασφαλείας μιας εγκατάστασης περιγράφει όλες τις πτυχές του χώρου που σχετίζονται με την ασφάλεια, τη μελέτη της εγκατάστασης, καθώς και τα διαχειριστικά μέτρα ελέγχου και τους ρυθμιστικούς ελέγχους. Η μελέτη ασφαλείας και η υποστηρικτική αξιολόγηση ασφαλείας καταδεικνύουν το επίπεδο προστασίας που παρέχεται και διαβεβαιώνουν την αρμόδια ρυθμιστική αρχή και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς ότι πληρούνται οι απαιτήσεις ασφαλείας.
- (4) Η μελέτη ασφαλείας και η υποστηρικτική αξιολόγηση ασφαλείας υποβάλλονται για έγκριση στην αρμόδια ρυθμιστική αρχή.

Άρθρο 9

Εμπειρογνωμοσύνη και δεξιότητες

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το εθνικό πλαίσιο να περιλαμβάνει ρυθμίσεις για την παροχή εκπαίδευσης και κατάρτισης που να καλύπτει τις ανάγκες όλων όσων ευθύνονται για τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων, με σκοπό τη διατήρηση και την περαιτέρω ανάπτυξη της εμπειρογνωμοσύνης και των δεξιοτήτων που απαιτούνται.

Άρθρο 10

Οικονομικοί πόροι

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το εθνικό πλαίσιο να εγγυάται τη διαθεσιμότητα επαρκών οικονομικών πόρων όταν αυτοί απαιτούνται για τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων, λαμβάνοντας υπόψη την ευθύνη των παραγωγών ραδιενεργών αποβλήτων.

Άρθρο 11

Διασφάλιση ποιότητας

Τα κράτη μέλη μεριμνούν για τη θέσπιση και την υλοποίηση κατάλληλων προγραμμάτων διασφάλισης ποιότητας σχετικά με τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων.

Άρθρο 12

Διαφάνεια

- (1) Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να υπάρχει διαθέσιμη ενημέρωση σχετικά με τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων για τους εργαζομένους και το ευρύ κοινό. Η υποχρέωση αυτή περιλαμβάνει και τη μέριμνα για την ενημέρωση του κοινού από την αρμόδια ρυθμιστική αρχή στους τομείς της αρμοδιότητάς της. Η ενημέρωση του κοινού θα πρέπει να καθίσταται διαθέσιμη σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τις διεθνείς υποχρεώσεις, υπό την προϋπόθεση ότι αυτή δεν θέτει σε κίνδυνο άλλα συμφέροντα που αναγνωρίζονται από την εθνική νομοθεσία ή τις διεθνείς υποχρεώσεις, όπως, μεταξύ άλλων, η ασφάλεια.
- (2) Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να παρέχονται στο κοινό ευκαιρίες για ουσιαστική συμμετοχή στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σχετικά με τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων.

Άρθρο 13

Εθνικά προγράμματα

- (1) Στο πλαίσιο του εθνικού προγράμματος, τα κράτη μέλη θεσπίζουν, εφαρμόζουν και διατηρούν επικαιροποιημένα προγράμματα για τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων (εφεξής «εθνικά προγράμματα»), τα οποία καλύπτουν όλους τους τύπους αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων που υπάγονται στη δικαιοδοσία τους και όλα τα στάδια της διαχείρισης

των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων από την παραγωγή έως τη διάθεσή τους.

- (2) Τα εθνικά προγράμματα συνάδουν με τις διατάξεις των άρθρων 4 έως 12.
- (3) Τα κράτη μέλη επανεξετάζουν και επικαιροποιούν τακτικά τα εθνικά τους προγράμματα, λαμβάνοντας υπόψη την τεχνική και επιστημονική πρόοδο, κατά περίπτωση.

Άρθρο 14

Περιεχόμενα των εθνικών προγραμμάτων

Τα εθνικά προγράμματα περιλαμβάνουν:

- (1) έναν κατάλογο όλων των αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων, καθώς και προβλέψεις για μελλοντικές ποσότητες, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που προέρχονται από παροπλισμό. Ο κατάλογος αναφέρει σαφώς την τοποθεσία και την ποσότητα του υλικού και, μέσω ενδεδειγμένης κατάταξης, το επίπεδο κινδύνου·
- (2) ιδέες, σχέδια και τεχνικές λύσεις, από την παραγωγή έως τη διάθεση·
- (3) ιδέες και σχέδια για την περίοδο μετά το κλείσιμο μιας εγκατάστασης διάθεσης, που περιλαμβάνουν και τον χρόνο κατά τον οποίο ασκούνται οι θεσμικοί έλεγχοι, καθώς και τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν για τη διατήρηση της γνώσης της εγκατάστασης μακροπρόθεσμα·
- (4) περιγραφή των δραστηριοτήτων έρευνας, ανάπτυξης και απόδειξης που απαιτούνται για την υλοποίηση λύσεων για τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων·
- (5) βασικά ορόσημα, ξεκάθαρα χρονοδιαγράμματα και ευθύνες σχετικά με την υλοποίηση·
- (6) βασικούς δείκτες απόδοσης για την παρακολούθηση της προόδου εφαρμογής·
- (7) αξιολόγηση των δαπανών του προγράμματος, μαζί με την υποκείμενη βάση και τις υποθέσεις της εν λόγω αξιολόγησης, η οποία πρέπει να περιλαμβάνει και ένα χρονολογικό προφίλ·
- (8) περιγραφή του σχεδίου(ων) χρηματοδότησης που ισχύει(ουν) προκειμένου να διασφαλιστεί η κάλυψη όλων των δαπανών του προγράμματος σύμφωνα με το προβλεπόμενο πρόγραμμα.

Άρθρο 15

Κοινοποίηση

- (1) Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τα εθνικά τους προγράμματα, καθώς και τις μεταγενέστερες σημαντικές αλλαγές.

- (2) Εντός τριών μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει περαιτέρω διευκρίνιση ή/και αναθεώρηση σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας.
- (3) Εντός τριών μηνών από τη λήψη της απάντησης της Επιτροπής, τα κράτη μέλη παρέχουν τη ζητηθείσα διευκρίνιση ή/και ενημερώνουν την Επιτροπή για το πώς θα εφαρμοστεί η αναθεώρηση.
- (4) Όταν αποφασίζει για την παροχή οικονομικής ή τεχνικής βοήθειας Ευρατόμ για εγκαταστάσεις ή δραστηριότητες διαχείρισης αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων, ή όταν διατυπώνει τις απόψεις της για επενδυτικά σχέδια σύμφωνα με το άρθρο 43 της συνθήκης Ευρατόμ, η Επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη τις διευκρινίσεις και την πρόοδο των κρατών μελών ως προς τα εθνικά προγράμματα διαχείρισης αποβλήτων.

Άρθρο 16

Υποβολή εκθέσεων

- (1) Τα κράτη μέλη υποβάλλουν έκθεση προς την Επιτροπή σχετικά με την αρχική υλοποίηση της παρούσας οδηγίας για πρώτη φορά έως την ..., και έκτοτε ανά τρία έτη, εκμεταλλευόμενα τους κύκλους ανασκόπησης και υποβολής αναφορών που προβλέπονται στην κοινή σύμβαση για την ασφάλεια διαχείρισης αναλωμένων καυσίμων και για την ασφάλεια διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων.
- (2) Με βάση τις εκθέσεις των κρατών μελών, η Επιτροπή υποβάλει μια έκθεση προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την πρόοδο που έχει επιτευχθεί όσον αφορά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Στην ίδια βάση, η Επιτροπή υποβάλλει επίσης έναν κατάλογο για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα που υπάρχουν στην επικράτεια της Κοινότητας, καθώς και για τις μελλοντικές προοπτικές.
- (3) Τα κράτη μέλη μεριμνούν για τη διενέργεια περιοδικών, τουλάχιστον ανά δέκα έτη, αξιολογήσεων του εθνικού πλαισίου τους, της αρμόδιας ρυθμιστικής αρχής τους, καθώς και του εθνικού προγράμματός τους και της υλοποίησής του, και ζητούν τη διενέργεια διεθνούς αξιολόγησης από ομοτίμους του εθνικού πλαισίου, της αρχής ή/και του προγράμματός τους με σκοπό την επίτευξη υψηλών κανόνων κατά τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων. Υποβάλλονται εκθέσεις σχετικά με τα αποτελέσματα οποιασδήποτε αξιολόγησης από ομοτίμους προς τα κράτη μέλη και την Επιτροπή.

Άρθρο 17

Μεταφορά

- (1) Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο έως την ... Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά. Τα μέτρα αυτά, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, περιλαμβάνουν αναφορά στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Τα κράτη μέλη καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιείται η αναφορά αυτή.

- (2) Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των κύριων διατάξεων εθνικού δικαίου που θεσπίζουν στον τομέα που καλύπτεται από την παρούσα οδηγία, καθώς και τις τυχόν μεταγενέστερες τροποποιήσεις των εν λόγω διατάξεων.
- (3) Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή το αρχικό εθνικό πρόγραμμα που καλύπτει όλα τα ζητήματα τα οποία προβλέπονται στο άρθρο 14 το συντομότερο δυνατόν, το αργότερο δε εντός τεσσάρων ετών από την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 18

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 19

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες,

*Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος*